

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

14 december 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Vraag om uitleg van de heer Emiel Verrijken tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de beslissing van de minister om enkel koffie met het keurmerk "Max Havelaar" aan te kopen voor de administraties

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Donderdag 14 december 2000

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.14 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Miel Verrijken tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de beslissing van de minister om enkel koffie met het keurmerk 'Max Havelaar' aan te kopen voor de administraties

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verrijken tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de beslissing van de minister om enkel koffie met het keurmerk 'Max Havelaar' aan te kopen voor de administraties.

De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is waarschijnlijk een van de weinige culinaire vragen die in dit parlement worden gesteld.

Mijnheer de minister, u hebt beslist dat voor de Vlaamse administratie uitsluitend koffie van Max Havelaar zal worden aangekocht omdat dat volgens u een keurmerk is. Dit keurmerk is momenteel de beste garantie op de markt voor producten die getuigen van een eerlijke handel. U zegt dat de stichting Max Havelaar een onafhankelijke instantie is die controleert of de koffie onder eerlijke voorwaarden wordt geïmporteerd.

U bent waarschijnlijk verkeerd ingelicht, en dat kan voor een minister dodelijk zijn. Het gaat immers allerm minst om een keurmerk. Een keurmerk is een waarborg voor kwaliteit. Terzake is enkele maanden geleden, op een ongelukkig ogenblik, een

beslissing genomen over het Belgisch keurvlees. Nu stevent een andere ramp op ons af.

Max Havelaar is absoluut geen keurmerk. Mijn inlichtingen zijn afkomstig uit een enquête van merken waaruit u hebt gekozen : Jacqmotte, Douwe Egberts, Nestlé, Fort, Rombouts, American Coffee, American Brand en Roode Pelikaan, een Antwerps merk en dan ook nog eens het beste. Geen enkel voornoemd merk draagt het keurmerk Max Havelaar.

Mijnheer de minister, ik wil enkel kritiek geven op het feit dat u Max Havelaar oplegt omdat het een keurmerk zou zijn terwijl dat niet het geval is. De witte producten van GB en Delhaize zijn de enige die dat keurmerk dragen.

Ik wil hier niemand belagen, maar de mensen van Max Havelaar dragen een duidelijke politieke kleur. Ik verwijs naar de financiering van al die tickets voor Seattle waar de boel kort en klein werd geslagen. Allerlei kleine, mysterieuze, gauchistische organisaties krijgen uw financiering. Hetzelfde geldt voor de Oxfamwinkels, want die komen uit dezelfde hoek.

Dit wil ik echter niet veroordelen : wat ik veroordeelt is dat die mensen absoluut niet aan integrale koffieproductie doen. Die zozegde boeren zouden aan eerlijke prijzen worden betaald. Mijnheer de minister, u bent naïef geweest. Er is namelijk een wereldprijs voor koffie naargelang van de categorie. Op dit ogenblik is de koffie heel goedkoop. De markt bevindt zich in Londen. Die mensen kopen hun koffie ook in Londen.

Het gaat hier om een handige politieke zet die niets te maken heeft met wat u een waarborg noemt van goede kwaliteit. U veroordeelt daarmee 10.000 Vlaamse ambtenaren tot het drinken van gauchistische koffie. Bovendien betekent dit een meerkost van 1,3 miljoen frank per jaar. Het ern-

Verrijken

stigste verwijt is echter dat ik dit niet waardig vind voor een moderne manier van besturen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de minister, ik ben verheugd dat u deze beslissing hebt genomen. Ik hoop dat die was geïnspireerd door een schriftelijke vraag die ik in november 1999 heb gesteld en waarop u een ontkennend antwoord hebt moeten geven. Het verheugt me dan ook dat er nu een koerswijziging is.

Ik benader dit onderwerp vanuit het principe van duurzame ontwikkeling. Na de conferentie in Rio in 1992 is duurzame ontwikkeling ook voor de Vlaamse overheid een kernopdracht. In het kader van duurzame productie en consumptie moet de overheid een voorbeeldfunctie vervullen ten aanzien van privé-bedrijven. Die voorbeeldfunctie houdt in dat ten opzichte van landen in ontwikkeling de faire en eerlijke handel wordt ondersteund en dat er in het consumptiepatroon van de overheid en van de overheidsdiensten effectief kansen worden gegeven aan producten die worden vervaardigd, gewonnen en verkocht in het kader van een bijdrage aan duurzame ontwikkeling.

Mijnheer de minister, mijn schriftelijke vraag luidde of er in de bestelvoorwaarden voor de levering van goederen en diensten aan de overheid, en met name aan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en aan de kabinetten, principes van fair trade en duurzame productiemethode werden opgenomen. U antwoordde dat de administratie Logistiek Management zich ten volle bewust is van de voorbeeldfunctie, maar dat dit door de geldende federale en Europese reglementering betreffende overheidsaankopen een probleem zou kunnen zijn. U stelde ook dat deze bestelvoorwaarden worden uitgewerkt door bepalingen in bestekken van aanbestedingsprocedures.

Mijn tweede vraag was toen de volgende. Worden in de cafetaria's en de restaurants van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de VOI's en de kabinetten voedselproducten en dranken aangekocht, aangeboden en verbruikt die afkomstig zijn en geleverd worden door het circuit van fair trade of wereldwinkelketens of door klassieke leveranciers die een garantie bieden inzake eerlijke en faire handel en duurzame ontwikkeling ? Daarop antwoordde u dat er geen gebruik wordt gemaakt van het circuit van fair trade of wereldwinkelketens.

Ik haal dit even aan om met enige verontwaardiging ten opzichte van de vraagsteller van vandaag duidelijk te stellen dat ik verheugd ben over de aandacht voor duurzame ontwikkeling. Ik hoop dan ook dat dit de juridische verantwoording en onderbouw zal zijn in dit dossier.

Mijnheer de minister, zijn er op dit ogenblik typebestekken ? Ik verwijs naar de opdracht van federaal minister Van den Bossche om aangepaste typebestekken uit te werken en die bekend te maken. In dit kader zou het dan gaan om openbaarheid van milieu-informatie en van andere zaken die hiermee in verband staan. Het zou verantwoord zijn om dit niet alleen binnen uw administratie te doen, maar om dit ook uit te breiden naar de gemeenten en naar andere overheden.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil onmiddellijk ingaan op wat mevrouw Merckx heeft gezegd. Het is belangrijk dat we de maatschappelijke ontwikkelingen volgen inzake wereldhandel, inzake de kwaliteit van het voedsel en inzake eerlijke handel. Daarbij is het principe van duurzame ontwikkeling zeer belangrijk. In die zin is er dus inderdaad bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een evolutie waar te nemen. Dit dossier is daar een voorbeeld van.

Ik ga even in op de kern van de vraag van de heer Verrijken. Ik heb echter niet het gevoel dat ik hem zal kunnen overtuigen van de juistheid van mijn beslissing. Onze keuze voor Max Havelaar is geen politiek-ideologische keuze, maar wel een bewuste keuze voor het economische principe van de duurzame ontwikkeling. Dit principe wordt steeds meer wereldwijd aanvaard, en wordt onder meer ook in de GATT-akkoorden naar voren geschoven.

Duurzame ontwikkeling wordt frequent omschreven als ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden in gevaar te brengen voor toekomstige generaties om ook in hun behoeften te voorzien. Duurzame ontwikkeling is meer dan de zorg voor het milieu alleen. Het is een bredere zorg, gericht op welzijn en welvaart. Dit initiatief sluit daar dus duidelijk bij aan. Het streven naar duurzame ontwikkeling werd trouwens in het regeerakkoord ingeschreven.

Max Havelaar is een ongebonden keurmerkorganisatie. Een keurmerk is een merkteken dat als bewijs van keuring wordt aangebracht. Alle verschillende Max Havelaar-keurmerkproducten zijn voorzien van een groen-blauw vignet met het keurmerk

Sauwens

van Max Havelaar. Koffie met het Max Havelaar-label wordt door diverse firma's op de markt gebracht. Het is dus wel degelijk een keurmerk, en geen logo dat verbonden is aan één onderneming. Dat is immers essentieel in de vraagstelling inzake de wet op de overheidsopdrachten.

Alle Max Havelaar-producten moeten aan een hele reeks voorwaarden voldoen. Die voorwaarden zijn gericht op duurzame ontwikkeling. Dit keurmerk garandeert bijgevolg dat de principes van duurzame ontwikkeling of eerlijke handel worden gerespecteerd. Er is dan ook bewust gekozen voor deze koffie, aangezien het ministerie een voorbeeldfunctie wenst te vervullen op het vlak van eerlijke handel.

Ik ga akkoord met mevrouw Merckx. In Vlaanderen zijn we een van de grootste werknemers. Als overheidsinstelling moeten we het goede voorbeeld geven. Ik hoop dat dit navolging zal krijgen, ook al ben ik uiteraard niet van plan om op enige manier dwang op te leggen. Het gaat dus niet op om te stellen dat we de ambtenaren zouden verplichten om 'linkse' koffie te drinken. We doen natuurlijk een gezamenlijke aankoop, omdat dit hoe dan ook een besparing betekent, zelfs al is er hier dan een beperkte meerkost. Ik kom daar zo meteen nog op terug.

Dit dossier gaat helemaal niet in tegen de regels van openbare procedures. Voor de aankoop van koffie werd niet gekozen voor een openbare aanbesteding, maar wel voor een algemene offerteaanvraag. Daarbij staat de kwaliteit als belangrijkste criterium centraal. Het betreft hier een economische overweging die rechtstreeks op het product zelf slaat : de koffie. De eis tot Max Havelaar-label moet bijgevolg worden opgenomen in de technische specificaties en niet in de selectiecriteria van de firma van het product zelf. Tal van firma's verkopen naast Max Havelaar-koffie ook gewone koffie zonder dit keurmerk. Er is een meerprijs van 1,3 miljoen frank geraamd. Dit budget is vrijgemaakt door middel van herschikkingen binnen de DAB Catering. De raming is gebaseerd op marktonderzoek, waarbij de gemiddelde kostprijs per kilo en de totale verbruikte hoeveelheid koffie in 1999 als richtgegevens werden weerhouden.

De definitieve prijs voor 2001 zal afhankelijk zijn van verschillende factoren, onder meer van de evolutie van de wereldmarktprijs, de uiteindelijk verbruikte hoeveelheid koffie en van technische vereisten zoals de transportkost die onder meer door de brandstofprijs beïnvloed wordt.

De keuze voor Max Havelaar-koffie is een bewuste keuze. Dit heeft een beperkte meerprijs tot gevolg, maar we verdedigen dit omwille van de maatschappelijke relevantie. De opening van de vestiging is voorzien op 3 januari 2001.

De heer Miel Verrijken : Als u de voorwaarde Max Havelaar wilt opleggen, kunt u niet voorbijgaan aan de witte producten van Delhaize of GB. Geen van de gekende merken draagt het keurmerk Max Havelaar. Douwe Egberts, een groot merk toch, was dit initiatief aanvankelijk gunstig gezind. De praktijk van Max Havelaar heeft zijn sympathie doen keren, want de mensen van Max Havelaar kopen in Londen allesbehalve volwaardige koffie. Kent u een bekend merk dat dit keurmerk draagt ? Zult u mensen ook opleggen Cubaanse of Noord-Koreaanse koekjes te eten ? Het is een sektarische beslissing zonder onderzoek naar objectieve kwaliteit.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de minister, u zegt dit beleid niet dwangmatig te willen opleggen. Als besturen dit beleid wensen te volgen is het typebestek waarmee een en ander wordt aangevraagd van belang opdat het niet aanvechtbaar zou zijn. U zou de lokale en andere besturen een dienst bewijzen door te zorgen voor een sluitende formulering en een sluitend typebestek.

Minister Johan Sauwens : Ik zal dit laten onderzoeken. Op dit ogenblik wordt gericht gewerkt naar milieuvriendelijk meubilair. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar de gebruikte houtsoort. Ook wordt gezorgd dat bijna een vierde van de maaltijden vegetarisch en/of biologisch is. Duurzame ontwikkeling is een aspect dat steeds meer bij onze ambtenaren leeft.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.34 uur.*